

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W DĄBROWIE GÓRNICZEJ**

z dnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Miasta Dąbrowa Górnicza na lata 2021-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 713, z późn. zm.) oraz art. 12 pkt 11 i art. 92 ust. 1 pkt 1, ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 920), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 218) – na wniosek Prezydenta Miasta

Rada Miejska w Dąbrowie Górniczej uchwala:

§ 1. Przyjąć do realizacji Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Dąbrowa Górnicza na lata 2021 - 2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2021 r.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Dąbrowie
Górniczej

Agnieszka Pasternak

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej
z dnia 2020 r.

**Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Miasta Dąbrowa Górnicza
na lata 2021 – 2025**

Dąbrowa Górnicza 2020

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Przemoc w rodzinie – definicja, formy przemocy	4
III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Dąbrowy Górniczej na podstawie danych za lata 2017 – 2019	5
IV. Analiza SWOT systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Dąbrowy Górniczej	8
V. Cele Programu	10
VI. Obszary działania	10
VII. Adresaci Programu	10
VIII. Realizatorzy Programu	10
IX. Przewidywane efekty realizacji Programu	11
X. Sposób monitorowania i sprawozdawczość	12
XI. Źródła finansowania	12
XII. Harmonogram działań	13

I. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie „Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie” oraz zgodnie z ust. 3 pkt 1 ww. ustawy „Do zadań własnych powiatu należy w szczególności: opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

II. Przemoc w rodzinie – definicja, formy przemocy

Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub jego zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny (należy przez to rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 §11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą¹.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że²:

- *Jest intencjonalna.* Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
- *Siły są nierównomierne.* W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy.
- *Narusza prawa i dobra osobiste.* Sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
- *Powoduje ból i cierpienie.* Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc może przybierać różne formy³:

Fizyczna – działanie zwrócone przeciwko fizyczności drugiej osoby – popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp. Konsekwencjami jej doznawania są m.in. stłuczenia, złamania, zasinienia, oparzenia, urazy narządów wewnętrznych.

Psychiczna – działanie mające na celu uzależnienie danej osoby od agresora – wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp. Skutkiem jej doznawania są m.in. zaburzenia osobowości, niskie poczucie własnej wartości, stany nerwicowe i lękowe.

Seksualna – działanie mające na celu wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystycznych form współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp. Wykorzystywanie seksualne dziecka może przybierać formę obnażania się w jego obecności, czynienia z niego świadka aktów płciowych, zachęcania do obnażania się, oglądania pornografii, gwałtu. Konsekwencjami tej przemocy u osób dorosłych

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

² Źródło strona internetowa: www.niebieskaLinia.org

³ Źródło „Problematyka przemocy w rodzinie. Podstawowe środki prawne ochrony osób pokrzywdzonych”
E. Kowalewska-Borys, W-wa 2012

są np. obrażenia fizyczne, obniżenie samooceny i poczucia własnej wartości, zaburzenia seksualne, oziębłość. Objawami, które można zaobserwować u dzieci są erotyzacja zachowań, problemy emocjonalne, zaburzenia zachowania, objawy nerwicowe, problemy szkolne, objawy somatyczne (np. bóle brzucha, bóle głowy, nudności, zapalenia dróg moczowo-płciowych, choroby weneryczne, ciąża), urazy zewnętrzne narządów płciowych, odbytu, przerwanie błony dziewiczej.

Ekonomiczna – odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez wiedzy partnera/małżonka itp. Konsekwencją tej przemocy jest całkowita zależność finansowa od partnera, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości.

Zanedbanie – niezaspakajanie podstawowych potrzeb psychicznych, fizycznych osób małoletnich, chorych, wymagających opieki. U dzieci dodatkowo przybiera formę np. niewłaściwego odżywiania i ubierania, niedostatecznej ochrony zdrowia, brakiem właściwej edukacji, niezaspakajania potrzeby miłości, przynależności, szacunku.

W Polsce znęcanie się nad rodziną jest przestępstwem ściganym przez prawo. Zgodnie z art. 207 § 1 kodeksu karnego, kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Jeżeli czyn ten połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. Jeżeli jego następstwem jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12. Zjawisko przemocy w rodzinie może również przyjmować między innymi postać naruszenia nietykalności cielesnej (art. 217 k.k.), naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia (art. 157 k.k.), groźby bezprawnej (art. 190 k.k.), zgwałcenia (art. 197 k.k.), a także innego zachowania określonego w kodeksie karnym w zależności od konkretnej sytuacji.

III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Dąbrowy Górniczej na podstawie danych za lata 2017 – 2019

Poniższa analiza skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Dąbrowy Górniczej została przeprowadzona w oparciu o dokumentację zgromadzoną na przestrzeni roku 2017 - 2019, przez Zespół Interdyscyplinarny. Dane przedstawiają zarys przedmiotowego problemu, gdyż dotyczą jedynie skali ujawnionych przypadków przemocy domowej na terenie naszego Miasta.

Działania pomocowe i interwencyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w indywidualnych przypadkach podejmowane są w ramach procedury „Niebieskie Karty”⁴. Podmiotami uprawnionymi do wszczęcia procedury są Policja, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

⁴ W dniu 18.10.2011 r. weszło w życie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245)

Analiza liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - A” przez poszczególne podmioty na terenie Dąbrowy Górniczej wskazuje, że podmiotem najczęściej ujawniającym podejrzenie przemocy w rodzinie jest Policja oraz jednostki organizacyjne pomocy społecznej. Liczba ogółem ujawnionych przypadków podejrzenia występowania przemocy domowej w roku 2018 spadła w stosunku do roku 2017, natomiast w roku 2019 wzrosła do poziomu podobnego jak w roku 2017 (Tabela nr1).

Tabela nr 1

liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”- A			
Podmioty uprawnione do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Policja	139	114	150
jednostki organizacyjne pomocy społecznej	97	60	69
placówki oświatowe	7	8	14
placówki ochrony zdrowia	5	8	4
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
formularze przekazane przez Zespoły Interdyscyplinarne z innych miast	6	10	7
Razem	254	200	244

Zespół Interdyscyplinarny, w ramach podejmowania działań zgodnie z procedurą „Niebieskie Karty”, powołuje grupy robocze w skład których wchodzi najczęściej przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówek oświatowych. Zadaniem grup jest opracowywanie i realizacja planu pomocy dla rodziny, monitorowanie jej sytuacji oraz dokumentowanie działań podejmowanych wobec ww. rodzin.

Analiza zjawiska w odniesieniu do ilości powołanych grup roboczych, tzn. ilości rodzin w których po raz pierwszy wszczęto procedurę obrazuje Tabela nr 2.

Tabela nr 2

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	449	228	349
w tym liczba rodzin, w których wszczęto procedurę w danym roku	211	162	200

Analizując skalę zjawiska przemocy w rodzinie, możemy również odnieść się do danych uzyskanych od podmiotów, które w swoim zakresie podejmują działania w ramach przeciwdziałania przemocy tj. Komendy Miejskiej Policji w Dąbrowie Górniczej (Tabela nr 3) oraz Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej (Tabela nr 4).

Tabela nr 3

Komenda Miejska Policji w Dąbrowie Górniczej	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
liczba wszystkich interwencji ogółem:	24 836	25 632	32 833
w tym liczba interwencji domowych	4 314	4 032	3 609
w tym liczba sporządzonych „Niebieskich Kart – A”	139	114	150

Dane pozyskane z Komendy Miejskiej Policji w Dąbrowie Górniczej pozwalają wysunąć wniosek, że przy stale malejącej liczbie interwencji domowych, liczba wypełnianych przez funkcjonariuszy formularzy „Niebieska Karta – A” w roku 2018 znacznie spadła w stosunku do roku 2017, natomiast w roku 2019 znacznie wzrosła w stosunku do lat poprzednich.

Tabela nr 4

Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
liczba osób skazanych za przestępstwo z użyciem przemocy w rodzinie	34	40	41
liczba osób objętych dozorem kuratora, skazanych z art. 207 k.k.	13	8	11
liczba osób zobowiązanych do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych w tym przy prawomocnych wyrokach oraz w przypadkach warunkowego umorzenia postępowania	4	0	9
liczba orzeczeń dot. nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną	4	3	5

Z analizy powyższych danych wynika, że bardzo rzadko stosowane są w postępowaniu karnym środki zapobiegawcze w postaci nałożenia nakazu opuszczenia mieszkania zajmowane wspólnie z osobą pokrzywdzoną przemocą w rodzinie oraz orzekane środki probacyjne w formie uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych. W odniesieniu do liczby osób skazanych za przestępstwo w rodzinie, która systematycznie wzrasta, liczba osób objętych dozorem kuratora wydaje się stosunkowo mała.

IV. Analiza SWOT systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Dąbrowy Górniczej

MOCNE STRONY (wewnętrzne)	SŁABE STRONY (wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – odpowiednia infrastruktura instytucji i służb działających na rzecz rodzin i dzieci – zasoby instytucjonalne – profesjonalizm osób działających w grupach roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty” – wysokie kwalifikacje kadry pracującej – postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie przez służby i instytucje jako ważnego problemu społecznego – możliwość realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy wynikających z gminnych programów, w tym między innymi funkcjonowanie Miejskiego Telefonu Zaufania – prawidłowa współpraca pomiędzy instytucjami w podejmowaniu działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – szybkie reagowanie na sygnały przemocy w rodzinie przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i funkcjonariuszy Policji – prowadzenie poradnictwa w zakresie podnoszenia umiejętności i kompetencji wychowawczych wśród rodziców – funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego – prowadzenie w szkołach programów wychowawczych i profilaktycznych oraz udział szkół w ogólnopolskich kampaniach społecznych – szeroki dostęp do szkoleń – dostęp do różnych form pomocy dla osób doświadczających przemocy – funkcjonowanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej i mieszkań chronionym dla ofiar przemocy – preferencyjne warunki przyznawania mieszkań 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca ilość wydawanych przez Sąd obowiązków dla osób skazanych za stosowanie przemocy domowej w formie opuszczenia lokalu wspólnie zajmowanego z osobą pokrzywdzoną, zakazu zbliżania się, uczestniczenia w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych – nieuwzględnianie przez Sąd wniosków kuratorów o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności wobec sprawców przemocy domowej – brak psychiatrów dziecięcych – niedostrzeganie przez społeczeństwo problemu „dziecko - świadek przemocy domowej, członek rodziny dotkniętej chorobą alkoholową” – brak lokalnej organizacji pozarządowej (NGO) zajmującej się wyłącznie problematyką przemocy domowej – małe zaangażowanie przedstawicieli ochrony zdrowia w pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie

<p>z zasobów gminy dla osób doświadczających przemocy;</p> <ul style="list-style-type: none"> – oferta pomocy w formie poradnictwa m.in. prawnego, psychologicznego, rodzinnego – monitorowanie rodzin zagrożonych przemocą – podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie. 	
--	--

SZANSE (zewnątrzne)	ZAGROŻENIA (zewnątrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – zmiany prawne umożliwiające poprawę skuteczności ochrony ofiar przemocy oraz ułatwienie izolacji sprawców przemocy od ofiar – rosnąca świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy – większa otwartość i chęć korzystania z pomocy lokalnych służb i instytucji – organizowanie ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych – możliwość pozyskiwania środków finansowych na realizację lokalnych programów ze środków zewnętrznych – zwiększanie kompetencji przedstawicieli instytucji i służb poprzez udział w specjalistycznych szkoleniach – zwiększenie udziału specjalistów w konferencjach i innych wydarzeniach związanych z szeroko pojętą profilaktyką – duża wrażliwość społeczna na krzywdę zwłaszcza dzieci i osób starszych, niepełnosprawnych – propagowanie pozytywnych wzorców rodzinnych w tym wychowania dzieci bez stosowania przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonowanie w społeczeństwie mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie – powielanie w rodzinach mechanizmów przemocy – poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc – niechęć i brak motywacji do współpracy ze strony osób doznających przemocy oraz ją stosujących – bezradność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów – problem uzależnień w rodzinach – łatwy dostęp do używek – brak konsekwencji w podejmowaniu działań przez ofiary wynikający z mechanizmów przemocy – nadmierna biurokratyzacja działań grup roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty” – występowanie nieścisłości pomiędzy istniejącymi przepisami prawa – brak gotowości u osób stosujących przemoc do zmiany w kierunku redukcji zachowań przemocowych, – wzrost zachowań przemocowych skierowanych do osób w podeszłym wieku

IV. Cele Programu

Cel główny: Zwiększenie skuteczności systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Miasta Dąbrowa Górnicza.

Cele szczegółowe:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności usług.

VI. Obszary działania

W celu zwiększenia skuteczności systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia skali tego zjawiska na terenie Miasta Dąbrowa Górnicza, określono cztery obszary działania, w ramach których sprecyzowano kierunki oraz rodzaje działań wobec różnych grup odbiorców.

1. Profilaktyka i edukacja społeczna.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VII. Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

1. Ogółu społeczności lokalnej miasta Dąbrowa Górnicza, w tym w szczególności rodzin zagrożonych przemocą.
2. Osób doznających przemocy w rodzinie, w tym dzieci oraz do osób starszych, niepełnosprawnych, a także pozostałych osób wymagających opieki innych
3. Osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Świadców przemocy, w tym dzieci.
5. Służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

VIII. Realizatorzy Programu

1. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej w Dąbrowie Górniczej, w szczególności:
 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Środowiskowy Dom Samopomocy,
 - Dzienny Dom „Senior-WIGOR”.

2. Komenda Miejska Policji w Dąbrowie Górniczej;
3. Prokuratura Rejonowa w Dąbrowie Górniczej;
4. Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej, w szczególności:
 - I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach karnych,
 - II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich.
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
6. Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo –Wychowawczych;
7. Placówki ochrony zdrowia w Dąbrowie Górniczej, w szczególności:
 - Zagłębiowskie Centrum Onkologii Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza
8. Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej, w szczególności:
 - Wydział Polityki Społecznej,
 - Wydział Oświaty.
9. Placówki oświatowo-wychowawcze w Dąbrowie Górniczej, w szczególności:
 - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.
10. Organizacje pozarządowe, w szczególności:
 - Stowarzyszenie „Dar Serca”
11. Kościoły i związki wyznaniowe w Dąbrowie Górniczej.

IX. Przewidywane efekty realizacji Programu

Przyjmuje się, że realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie doprowadzi do zwiększenia skuteczności systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wpłynie na zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie miasta Dąbrowa Górnicza poprzez:

- wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych skierowanych do ogółu społeczeństwa lokalnego, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie,
- podniesienie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności i skuteczności udzielanej pomocy specjalistycznej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym w szczególności dzieciom, osobom starszym, niepełnosprawnym, a także innym wymagającym opieki osób drugich,
- zintensyfikowanie i zwiększenie skuteczności oddziaływań kierowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez instytucje i podmioty na rzecz rodzin zagrożonych oraz dotkniętych przemocą,
- wzrost liczby osób profesjonalnie pomagającym rodzinom zagrożonym oraz dotkniętym problemem przemocy, w tym w szczególności dzieciom.

X. Sposób monitorowania i sprawozdawczość

Zespół Interdyscyplinarny raz w roku będzie dokonywał analizy realizacji programu w oparciu o dane przekazane przez dąbrowskie instytucje i podmioty odpowiedzialne za jego realizację. Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie poprzez sprawozdawczość dokonywaną w oparciu o wskaźniki działań, do dnia 30 czerwca każdego roku. Uzyskane informacje służyć będą sprawdzeniu efektywności i skuteczności założonych działań.

XI. Źródła finansowania

Środki na realizację programu mogą pochodzić z:

- budżetu państwa,
- budżetu miasta,
- funduszy unijnych,
- budżetów organizacji pozarządowych,
- innych źródeł.

XII. Harmonogram działań

Nazwa obszaru	Kierunki działań	Rodzaje działań	Wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny/realizatorzy	Termin realizacji
1. Profilaktyka i edukacja społeczna	1.1. Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie.	1.1.1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy.	- liczba opracowanych diagnoz	Zespół Interdyscyplinarny	2021-2025
		1.1.2. Upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie	- liczba podejmowanych inicjatyw w zakresie upowszechniania materiałów na temat zjawiska przemocy w rodzinie	wszyscy realizatorzy programu	2021-2025
	1.2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.	1.2.1. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych	- liczba lokalnych kampanii społecznych	Zespół Interdyscyplinarny	2021-2025
		1.2.2. Upowszechnianie w dąbrowskich placówkach działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej materiałów z ogólnopolskich kampanii społecznych	- liczba uczestnictw w ogólnokrajowych kampaniach społecznych - liczba placówek, instytucji uczestniczących w ww. kampaniach	placówki oświatowe, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe	2021-2025
	1.3. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych.	1.3.1. Opracowanie i realizacja programów/warsztatów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, w tym również w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod	- liczba opracowanych programów/warsztatów/prelekcji	placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,	2021-2025
			- liczba zrealizowanych programów/warsztatów/prelekcji - liczba zajęć - liczba uczestników		

		wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie.		jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	
		1.3.2. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	- liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - liczba programów/zajęć profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - liczba uczestników ww. programów/zajęć - liczba osób, którym udzielono porad indywidualnych - liczba rodzin/dzieci/rodziców objętych wsparciem	placówki oświatowe, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, organizacje pozarządowe	2021-2025
	1.4. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	1.4.1. Opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	- liczba opracowanych i realizowanych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny	2021-2025
	2.1. Rozwój infrastruktury instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy.	2.1.1. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego.	- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba utworzonych grup roboczych - liczba posiedzeń grup - liczba rodzin/osób objętych pomocą grup roboczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025
2.1.2. Upowszechnianie baz danych podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w podległych im pionach organizacyjnych.		- liczba opracowanych i zaktualizowanych baz danych zamieszczonych na stronach internetowych	Zespół Interdyscyplinarny	2021-2025	
2.1.3. Poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w tym, zmiana siedziby Ośrodka Interwencji Kryzysowej		- liczba placówek/organizacji wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową - zakres i rodzaj świadczonych usług przez ww. placówki/organizacje w tym, liczba realizowanych programów, projektów	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wydział Polityki Społecznej, organizacje	2021-2025	

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie		2.1.4. Nawiązywanie i wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	- liczba osób korzystających z oferty ww. placówek /organizacji - liczba zleczanych lub wspólnie realizowanych projektów	pozarządowe, placówki oświatowe wszyscy realizatorzy programu	2021-2025
	2.2. Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	2.2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	- liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych - liczba lokalnych kampanii społecznych	wszyscy realizatorzy programu, Zespół Interdyscyplinarny	2021-2025
		2.2.2. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętym przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie	- liczba zajęć/prelekcji dla osób dotkniętym przemocą w rodzinie - liczba osób uczestniczących - liczba przeprowadzonych prelekcji prawnych we współpracy z innymi instytucjami	jednostki organizacyjne pomocy społecznej, placówki oświatowe, Policja	2021-2025
	2.3.1. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego	- liczba osób dotkniętym przemocą w rodzinie oraz w danej instytucji; - liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, rodzinnego w danej instytucji - liczba prowadzonych punktów porad prawnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2021-2025	
	2.3.2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej	- liczba miejsc w Ośrodku Interwencji Kryzysowej - liczba osób dotkniętym przemocą w rodzinie, które skorzystały ze schronienia	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025	
	2.3.3. Zwiększanie dostępności Miejskiego Telefonu Zaufania	- czas dostępności telefonu - liczba rozmów	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski	2021-2025	

2.3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	2.3.4. Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie	- liczba przyjaznych pokoi przesłuchań - liczba dzieci przesłuchanych w przyjaznych pokojach przesłuchań	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd Rejonowy, Prokuratura, Policja	2021-2025
	2.3.5. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025
	2.3.6. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym również dzieci.	- liczba programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie - liczba uczestniczących w programie terapeutycznym osób dotkniętych przemocą w rodzinie - liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne - liczba grup terapeutycznych - liczba grup wsparcia - liczba osób objętych indywidualną pomocą psychologiczną	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe	2021-2025
	2.3.7. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych	- liczba opracowanych uregulowań prawnych umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w uzyskaniu mieszkań; - liczba mieszkań socjalnych przyznanych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w pierwszej kolejności	Wydział Polityki Społecznej	2021-2025
2.4. Monitoring skuteczności działań pomocowych	2.4.1. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie	- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025
3.1. Tworzenie i rozszerzanie ofert	3.1.1. Coroczne aktualizowanie na stronach internetowych Miasta bazy teled adresowej podmiotów	- liczba opracowanych informatorów zawierających dane teled adresowe podmiotów, a także zakres realizowanych	Zespół Interdyscyplinarny,	2021-2025

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie	oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje samorządowe, a także podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi	realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie 3.1.2. Przesyłanie zaktualizowanych informatorów o podmiotach oraz organizacjach pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujące programy korekcyjno – edukacyjne prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom Policji do dnia 15 lipca każdego kolejnego roku 3.1.3. Rozpowszechnienie informatorów przez podmioty, o których mowa w pkt 3.1.2. w podległych im pionach organizacyjnych poprzez umieszczenie ich na stronach internetowych ww. podmiotów do dnia 15 sierpnia każdego kolejnego roku	przez nie oddziaływań, w szczególności korekcyjno- edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie - liczba przesłań zaktualizowanych informatorów w wersji elektronicznej - liczba umieszczeń aktualnych informatorów w wersji papierowej i elektronicznej na stronach internetowych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Prezes Sądu Rejonowego, Prokurator Rejonowy, Komendanci Policji	2021- 2025 2021- 2025
	3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie	3.2.1. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty	- liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę - liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” - liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy - liczba wszczętych postępowań oraz odmów wszczęcia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie - liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia - liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania	Zespół Interdyscyplinarny Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy	2021- 2025 2021- 2025

		<p>3.2.2. Zapobieganie kontaktowaniu się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zatrzymań sprawców przemocy w rodzinie - liczba zastosowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie środków zapobiegawczych w przedmiocie dozoru Policji z zakazem kontaktowania się, a także nakazu opuszczenia lokalu wspólnie zajmowanego z osobą najbliższą, ewentualnie tymczasowego aresztowania - liczba złożonych wniosków do sądu o zastosowanie ww. środków zapobiegawczych - liczba wniosków kuratorów sądowych o zastosowanie przez sąd środków probacyjnych na etapie postępowania wykonawczego - liczba orzeczeń sądowych uwzględniających ww. wnioski w postępowaniu wykonawczym 	<p>Policja, Prokuratura Rejonowa, zespoły kuratorskiej służby sądowej</p>	<p>2021-2025</p>
		<p>3.2.3. Monitoring orzecznictwa sądów powszechnych w zakresie: prawa karnego w odniesieniu do osób stosujących przemoc w rodzinie, prawa rodzinnego i opiekuńczego w przedmiocie władzy rodzicielskiej i prawa cywilnego w przedmiocie nakazu opuszczenia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, a także eksmisji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób oskarżonych o przestępstwo z użyciem przemocy w rodzinie - liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których orzeczono kary grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności - liczba orzeczonych środków karnych i probacyjnych - liczba orzeczeń w zakresie władzy rodzicielskiej z uwagi na stosowanie przemocy w rodzinie - liczba orzeczeń dot. nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą - liczba eksmisji z uwagi na przemoc w rodzinie - liczba złożonych do wydziału cywilnego wniosków o zobowiązanie do opuszczenia mieszkania i liczba wydanych orzeczeń w tym zakresie 	<p>Sąd Rejonowy</p>	<p>2021-2025</p>
		<p>3.2.4. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wniosków kuratorów sądowych o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia - liczba wniosków prokuratora do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za przemoc w rodzinie, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy w rodzinie 	<p>zespoły kuratorskiej służby sądowej, Prokuratura Rejonowa, jednostki organizacyjne pomocy społecznej</p>	<p>2021-2025</p>

			- liczba przekazanych organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez inne służby o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za przemoc w rodzinie		
3.3. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy	3.3.1. Opracowanie i realizacja programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych		- liczba edycji programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025
	3.3.2. Zwiększanie udziału osób skazanych przez sąd za przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych poprzez wzrost liczby wniosków kierowanych do sądu.		- liczba wniosków prokuratora o zastosowanie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych w toku postępowania wykonawczego - liczba wniosków kuratorów sądowych o zastosowanie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych w toku postępowania wykonawczego	Prokuratura Rejonowa, kuratorska służba sądowa	2021-2025
	3.3.3. Monitoring orzecznictwa sądów w zakresie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz wykonania tego typu orzeczeń		- liczba orzeczeń nakładających na osoby stosujące przemoc w rodzinie obowiązek uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych	Sąd Rejonowy	2021-2025
	3.3.4. Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		- liczba podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych - liczba osób przystępujących do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych - liczba osób, które ukończyły ww. programy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025
	3.3.5. Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po zakończeniu programu korekcyjno – edukacyjnego		- liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu korekcyjno – edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025

	3.4. Realizowanie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań.	3.4.1. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie 3.4.2. Badanie skuteczności programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	- liczba programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie - liczba osób uczestniczących w programach - liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programów psychologiczno – terapeutycznych powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie	Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	2021-2025
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4.1. Wzmacnianie jakości kształcenia zawodowego i doskonalenia zawodowego osób przygotowujących się do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz osób realizujących te zadania.	4.4.1. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia	- liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego	podmioty uczestniczące w pracach grup roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty”	2021-2025

UZASADNIENIE

do projektu uchwały Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Dąbrowa Górnicza na lata 2021-2025

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 218) do zadań własnych gminy i powiatu należy opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Ponadto, w związku z upływającym terminem obowiązywania przyjętego Uchwałą Nr XIV/313/2016 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 27 stycznia 2016 roku Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Dąbrowy Górniczej na lata 2016-2020, istnieje konieczność przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Dąbrowa Górnicza na lata 2021-2025.